

Betreft: Leidraad Samenlevingsparticipatie

Datum: 21 maart 2019

1 Inleiding

In het voorwoord van de leidraad staat het volgende: “Deze Leidraad Samenlevingsparticipatie geeft de richting aan als het gaat om samen signaleren, samen weten, samen denken, samen doen, samen beslissen en samen leren. Kerngedachte daarbij is: ‘Samenlevingsparticipatie: dé manier van werken’. We zijn ervan overtuigd dat we alleen duurzaam aan Waddinxveen kunnen bouwen als inwoners, ondernemers, organisaties, verenigingen en overheid op een goede manier samenwerken”.

Het gaat verder met: “Samenlevingsparticipatie heeft twee kanten:

1. Inwoners- en partnerparticipatie (voorheen ‘burgerparticipatie’): inwoners, ondernemers, organisaties en verenigingen die signaleren, weten, denken, doen, besluiten en leren bij beleid en projecten van de overheid.
2. Overheidsparticipatie: het signaleren, weten, denken, doen, besluiten en leren van de overheid bij initiatieven van inwoners en partners”

De Leidraad samenlevingsparticipatie handelt over de inwoners- en partnerparticipatie met een duiding van overheidsparticipatie.

Het advies van de PAR is gebaseerd op de volgende vertrekpunten:

1. De passage in de leidraad “We zijn ervan overtuigd dat we alleen duurzaam aan Waddinxveen kunnen bouwen als inwoners, ondernemers, organisaties, verenigingen en overheid op een goede manier samenwerken”.
2. De volgende definitie van een leidraad: “Een leidraad is een handleiding of gebruiksaanwijzing, maar kan ook een richting aangeven voor iemand. Een synoniem is richtsnoer. Bij het kopen van een apparaat kan men een leidraad oftewel gebruiksaanwijzing volgen om te begrijpen hoe het werkt”.

Met deze vertrekpunten ligt het voor de hand om ervan uit te gaan dat de Leidraad samenlevingsparticipatie duidelijk maakt volgens welke “spelregels” de samenwerking tussen de genoemde deelnemers plaatsvindt.

Wat we nu zien is dat in de leidraad het perspectief van het gemeentebestuur bij participatie centraal staat. Wat het betekent voor de inwoners en partners hebben komt nauwelijks aan de orde. Daarmee wordt het ook niet echt duidelijk welk belang het heeft voor de inwoners om te participeren.

De leidraad is een verhaal waarin de nodige onderwerpen op een fragmentarische wijze aan de orde komen. Tussen de onderwerpen worden niet of nauwelijks verbindingen gelegd. Het stuk bevat een groot aantal theoretische invalshoeken. Er wordt in generieke termen ingezoomd op wat participatie is. Hoe dat in het algemeen gewerkt heeft en waar we vanuit het perspectief van de overheid naar toe gaan. Het kan dan ook maar zeer ten dele als kader dienen voor samenlevingsparticipatie. Het blijft te zeer in de lucht hangen. De gemeenteraad zal dit kader moeten vaststellen. Het moet ernstig betwijfeld worden of dit stuk voor de gemeenteraad een helder beeld oplevert. Wel een ideaalbeeld wellicht, maar geen concrete richtingwijzers op weg naar samenlevingsparticipatie.

In het vervolg van dit document wordt per onderdeel van de leidraad in samenvattende zin de appreciatie van de PAR beschreven tezamen met een advies wat er moet gebeuren om de “Leidraad samenlevingsparticipatie” inderdaad een leidraad te laten zijn op basis waarvan inwoners en partners helderheid krijgen over wat “samen signaleren, samen weten, samen denken, samen doen, samen beslissen en samen leren” betekent en wat zij dus mogen verwachten van participeren.

2 De appreciatie van de leidraad samenlevingsparticipatie

De leidraad is niet als leidraad in te zetten. Het geeft eerder een visie weer en een doelstelling te behalen in 2030. Die doelstelling wordt dan weer nader ingevuld. Het lijkt eerder op een visiestuk. Dat is bijzonder omdat in de raad is aangegeven dat geen visie wordt ontwikkeld maar meteen tot een leidraad wordt overgegaan. Er worden een aantal maatschappelijke tendensen geduid, die herkenbaar zijn. Het blijft echter een theoretisch verhaal. Het legt geen verbinding met wat er in Waddinxveen gebeurt en wat dit betekent voor de uitwerking van samenlevingsparticipatie.

De gemeente Waddinxveen bestaat, wat genoemd wordt samenlevingsparticipatie, al een tijdje. In de leidraad wordt gemeld dat er al veel gebeurt op dit vlak, maar dat dit nog niet zichtbaar is. De redenen waarom dit zo is worden niet genoemd. In de leidraad wordt gemeld dat de “leerwinst” van de trajecten nog minimaal is. Een evaluatie van relevante participatietrajecten uit het verleden geeft beide benaderingen meer body. In elk geval zijn van samenlevingsparticipatie trajecten evaluaties beschikbaar. Dat maakt de leidraad een stuk concreter en nodigt mensen uit tot participatie. Een startdocument zoals de leidraad gezien kan worden, zou toch die taak moeten hebben. Het spel zoals de samenlevingsparticipatie kan worden geduid, mist de spelregels en zonder spelregels is het spel niet te spelen. Dit geldt overigens ook voor overheidsparticipatie.

Advies

1. *Indien de onderhavige leidraad niet verder wordt uitgewerkt, de titel leidraad vervangen door visie.*
2. *De leidraad tot een leidraad maken en het daarvoor starten van een traject om samen met de samenleving te komen tot een leidraad die voor alle betrokkenen duidelijkheid biedt over hoe het spel gespeeld wordt. Vorm daarvoor een “denktank” bestaande uit inwoners en personen afkomstig uit organisaties die een perspectief op samenlevingsparticipatie kunnen inbrengen. Het gaat hier om participeren over participatie. Dit geldt ook voor de volgende stad de overheidsparticipatie.*

3 Wat gebeurt er in de samenleving

In het hoofdstuk visie wordt een antwoord gegeven op de vraag wat er in de samenleving gebeurt. Er worden 7 trends uitgewerkt in generieke bewoordingen. Het feit dat de trends worden benoemd en beschreven doet vermoeden dat er een vertaling naar de situatie in Waddinxveen wordt gemaakt. Tevens dat dit betekenis heeft voor de uitwerking van de leidraad samenlevingsparticipatie. De verbinding met de samenleving van Waddinxveen wordt echter niet gemaakt, noch de relatie tussen de trends en de inhoud van de leidraad. In de uitwerking van de leidraad ontbreekt bijgevolg de betekenis hiervan voor de inrichting en wijze van werken van de samenlevingsparticipatie. Dit geldt uiteraard ook voor de overheidsparticipatie.

Wat mist is de trend van de tweedeling, of eigenlijk de driedeling onderkend door het SCP. De bovenkant van de samenleving bestaat uit de optimisten met alle kansen en mogelijkheden (30%). De onderkant (30%) die steeds meer met uitsluiting te maken heeft of afhaakt en tenslotte de middengroep (40%) die onzeker is over zijn eigen toekomst en die van de kinderen. Het is van belang om te weten wat de situatie in Waddinxveen is en dus wat er leeft onder de bevolking om te kunnen onderkennen wat er nodig is om te komen tot samenlevingsparticipatie en zeker overheidsparticipatie.

Advies

1. *De inhoud van “wat gebeurt er in de samenleving” te vertalen naar de betekenis voor de samenleving van Waddinxveen.*
2. *De betekenis van de trends voor Waddinxveen vervolgens te vertalen naar de betekenis voor een leidraad samenlevingsparticipatie.*

4 Waar staan wij op dit moment?

4.1 Algemeen

De vraag “waar staan wij” heeft geen verbinding met de eerdergenoemde trends. De vraag doet zich voor welke waarde het heeft de trends op te nemen in de leidraad als ze niet worden vertaald naar de Waddinxveense context. Eveneens wordt er geen beeld gegeven bij de weg die is afgelegd naar het nu. De wijkplatforms bestaan al 10 jaar, andere organisaties waaronder het Platform Sociaal Waddinxveen, de Seniorenraad en de PAR bestaan al de nodige jaren. Daarnaast zijn er voorbeelden van “gezichtsbepalende” participatietrajecten zoals Waddinxveen 2030 en de Detailhandel structuur. Actuele onderwerpen worden niet genoemd. Zonder deze “biografie” met het wel en wee van de participatie in Waddinxveen ontbreekt de waardering voor de samenlevingsparticipatie zoals die tot nu toe inhoud is gegeven. Terwijl de lokale context op haar beurt wel heel bepalend is voor het antwoord op de vraag waar wij staan waar het om participatie gaat. Wie doen er in Waddinxveen wel en niet mee? Hoe wordt in de Waddinxveense context de participatie georganiseerd? Eveneens wordt er geen beeld gegeven bij de weg die is afgelegd naar het nu. Daarmee ontbreekt de waardering voor de samenlevingsparticipatie zoals die tot nu toe inhoud is gegeven. Dit behoudens de constatering dat er veel gebeurt maar nog niet zichtbaar genoeg. Het lijkt nu net of met “oktober participatiemaand” in 2018 de samenlevingsparticipatie echt begonnen is.

Advies

1. *Besteed in de leidraad aandacht aan de weg die tot nu is afgelegd en op welke punten de leidraad daar al dan niet een voorzetting van is.*
2. *Besteed aandacht aan de geleerde lessen en de betekenis hiervan voor de leidraad.*

4.2 De verwachting van: inwoners

De verwachting van de inwoners en de ondernemers die worden verwoord in de leidraad zijn verkregen tijdens de maand van de participatie. Om te beginnen bestaat de samenleving uit meer dan de inwoners en de ondernemers die hebben gereageerd. Ook de criteria en de soort onderwerpen die naar voren zijn gebracht geven wel een beeld maar kunnen niet worden beschouwd als hét beeld. Het is dus niet gezegd dat er geen andere onderwerpen en criteria zijn. De verwachtingen van de inwoners zoals die worden beschreven kunnen niet bepalend zijn voor de uitwerken van de leidraad. Dit omdat dan andere criteria en onderwerpen buiten beschouwing blijven. Belangrijk hierbij is het punt dat de inwoners geen homogene groep vormen en de vraag welk deel van de inwoners de moeite heeft genomen de online enquête in te vullen. Daarnaast welk deel van de inwoners de moeite heeft genomen de stand van de gemeente op de diverse locaties te bezoeken.

Advies

- 1. Waar het gaat om de verwachtingen van de inwoners deze verder onderzoeken en uitwerken. De inwoners zijn geen homogene groep.*
- 2. Onderzoek en stel de verwachtingen vast van alle organisaties die een rol spelen of bijdrage leveren in de samenlevingsparticipatie.*
- 3. Vertaal deze verwachtingen naar de inhoud van de leidraad.*

4.3 De verwachting van: gemeente

Gesteld wordt dat er al veel gebeurt op het vlak van samenlevingsparticipatie vanuit de gemeente, maar dat dit nog niet zichtbaar genoeg is. De gemeente benut de kracht van de samenleving steeds meer. Dit is heel generiek. Wat is dan die kracht van de samenleving en waar bestaat deze uit? Waar zit die kracht of wie bezit deze kracht? Zijn dit de eerdergenoemde optimisten? Voor het slagen van de samenlevingsparticipatie is het van groot belang de Waddinxveense kracht concreet te maken en te toetsen of deze door de inwoners herkend wordt. Het college stelt in meerdere beleidsdocumenten dat er sprake is of moet zijn van een inclusieve samenleving. Niet iedereen kan om allerlei redenen zondermeer mee doen aan de samenlevingsparticipatie. En de samenleving is niet homogeen. Aandacht moet worden besteed aan de vraag wie wordt uitgesloten en zij zouden juist ook vanuit kracht betrokken moeten worden. Over welke kracht beschikken zij?

Advies

- 1. Werk de verwachtingen van de gemeente verder uit en dus verder gaan dan algemeenheden.*
- 2. Maak de verbinding tussen verwachtingen van de samenleving en die van de gemeente om te komen tot een gedeeld beeld van samenlevingsparticipatie en wat dit concreet betekent.*

4.4 De verwachting bij overheidsparticipatie

Gesteld wordt dat er enkele voorbeelden zijn van overheidsparticipatie maar dat de leerwinst echter minimaal is. De gemeente heeft wel de wens en de ambitie om hier stappen te zetten. Gesteld wordt “het ontbreekt aan initiatieven vanuit de samenleving” en daarbij de vraag hoe dat komt. Naar de redenen hiervoor is, zo wordt gesteld, geen onderzoek gedaan. Er is dus ook geen onderzoek gedaan naar het verloop van de trajecten die in de leidraad worden genoemd en de beleving van de inwoners.

Advies

1. *Stel een onderzoek in naar de ervaring van de betrokken inwoners met overheidsparticipatie.*
2. *Leidt hieruit af wat er nodig is om overheidsparticipatie tot leven te laten komen door de inwoners het vertrouwen te geven dat de gemeente op een adequate wijze zal participeren.*

5 Waarom is het nodig dat wij nieuwe stappen zetten?

In dit onderdeel worden twee vragen beantwoord. De eerste vraag betreft de situatie van “geen participatie meer”. De antwoorden op deze vraag schetsen als uitkomst vier negatieve ontwikkelingen. De tweede vraag betreft de situatie dat er “geen nieuwe stappen” worden gezet. De antwoorden op deze situatie schetsen een beeld van verwarring. Dit doet afbreuk aan het feit dat er reeds stappen zijn gezet en aan de resultaten van de stappen die tot nu toe zijn gezet. De vervolgstappen die gezet worden bouwen hoe dan ook voort op de resultaten van de stappen die eerder zijn gezet. Hier wreekt zich het feit dat er op geen enkele wijze, zo lijkt het, gekeken is naar de trajecten tot nu toe en de evaluatie daarvan. Zoals eerder gesteld ontbreekt het aan de biografie van de participatie in Waddinxveen. De schade die “oude” stappen zoals de gang van zaken rond de Biomassacentrales zouden zichtbaar moeten zijn in de nieuwe stappen en de nieuw te bereiken situatie.

Advies

1. Ga uit van de situatie van wel participatie en wat dit oplevert voor **zowel** de inwoners en de organisaties binnen de samenleving **als** het gemeentebestuur.
2. Ga uit van de situatie van wel nieuwe stappen en wat dit oplevert voor **zowel** de inwoners en de organisaties binnen de samenleving **als** het gemeentebestuur.

6 Waar willen wij naartoe?

6.1 Doelen: in woorden en cijfers

De doelen als antwoord op de vraag waar willen wij naartoe zijn puur vanuit de behoefte van de gemeente geformuleerd. De doelen in woorden kunnen respectievelijk als volgt worden gekarakteriseerd:

- De gemeente maakt gebruik van de kennis van de inwoners en partners.
- De gemeente wil begrip voor de afwegingen die worden gemaakt en dus minder gedoe.
- De gemeente wil meer initiatief en verantwoordelijkheid bij de inwoners leggen.

De doelen in cijfers gaan in belangrijke mate over het welbevinden van het gemeentebestuur en zetten het gemeentebestuur centraal. De aanname is dat als het gemeentebestuur beter scoort dit vanzelf de inwoners ten goede komt en daarmee de doelen worden gerealiseerd.

Advies

1. Formuleer de doelen en cijfers ook vanuit de inwoners en de organisaties binnen de samenleving. Hoe worden zij er beter van? Wat hebben zij eraan in termen van effecten.
2. Maak duidelijk op welke wijze tot een besluit wordt gekomen en wat daarbij het vertrekpunt is. Is het streven naar een win-win situatie, een compromis of dat een van de partijen de buit binnen haalt. Begrip hebben voor de afwegingen en het uiteindelijke besluit kan alleen als dit binnen een voor elk van de betrokkenen transparant proces gebeurt.

6.2 Ingrediënten

Dit onderdeel geeft een overzicht van de ingrediënten en de stappen om de doelen van samenlevingsparticipatie te halen. Kenmerk van alle ingrediënten en stappen is dat deze betrekking hebben op de interne processen binnen de gemeente. Daarnaast hebben tenminste enkele van de ingrediënten een nogal paternalistische strekking.

De in de leidraad genoemde ingrediënten hebben eerder het karakter van beleidskeuzes waarvan de verdere uitwerking en invulling nog moet plaatsvinden, dan van een leidraad voor te nemen stappen in de communicatie met de samenleving. De nadere uitwerking zal duidelijk moeten maken op welke wijze en met wie de ingrediënten (beleidskeuzes) worden ingevuld. Pas dan is er sprake van een leidraad.

Advies

1. *Maak het belang duidelijk van de inwoners en de organisaties in de samenleving bij de ingrediënten (beleidskeuzes) in aanvulling op die van het gemeentebestuur.*
2. *Maak duidelijk dat de inwoners en de organisaties in de samenleving een rol hebben in de genoemde ingrediënten en welke rol dit is.*

6.3 Inwoner- en partnerparticipatie

6.3.1 Samen weten, denken en besluiten

De uitwerking van het onderdeel “Inwoner en partner participatie” levert een aantal onduidelijkheden op over wat participatie wel en niet is. Centraal staan begrippen als “samen weten”, “samen denken” en “samen besluiten”. Opvallend is dat “samen doen” niet wordt genoemd en dus niet aan de orde is. Met betrekking tot samen besluiten wordt gesteld dat er altijd inwoners en partners tegen een bepaald beleid of project zullen zijn. Het is juist aan de gemeente om in het algemeen belang te handelen en daarbij tevens oog te hebben voor minderheden en kwetsbare groepen. Dat betekent een belangenafweging maken en een beslissing nemen.

Samenlevingsparticipatie is een middel om inzicht te geven in die belangen, transparant maken van wie (welke groepen in de samenleving) welke belangen hebben en hoe die in de belangenafweging worden gewogen en samen te besluiten.

Advies

1. *Maak duidelijk wat de vertrekpunten zijn bij samen besluiten, welke ambitie er aan het samen besluiten ten grondslag ligt en hoe het proces van samen besluiten verloopt.*
2. *Maak duidelijk op welke wijze gezorgd wordt dat teleurstellingen met betrekking tot het besluit dat wordt genomen geen afbreuk doet aan de ambitie met betrekking tot de samenlevingsparticipatie.*

6.3.2 Projecten, beleid, inwoners en partners

Er wordt een onderscheid gemaakt in de projecten waar inwoners en partners wel en niet bij betrokken worden. De verdeling die enerzijds wordt gemaakt in het soort onderwerpen en anderzijds in de betrokken onderdelen van de samenleving, wordt weergegeven in de onderstaande matrix. De matrix is op een andere manier weergegeven van de tekst van de leidraad. Deze weergave geeft aanleiding tot de vaststelling dat de inwoners wel participeren bij concrete onderwerpen en niet bij abstracte onderwerpen. Dit geldt ook voor ondernemers. Organisaties en verenigingen participeren niet bij concrete onderwerpen en juist wel bij abstracte onderwerpen. Of dit ook zo de bedoeling is wordt is niet duidelijk. Het lijkt erop dat alleen bepaalde criteria waaronder de mate van geraaktheid in de directe omgeving en dus in combinatie met nabijheid bepalen of een onderwerp abstract of concreet is. Hiermee blijft een wereld van mogelijke onderwerpen buiten beeld bijvoorbeeld voor de inwoners.

	Concrete onderwerpen	Abstracte onderwerpen
Inwoners	Wel participeren	Niet participeren
Ondernemers	Wel participeren	Niet participeren
Organisaties	Niet participeren	Wel participeren
Verenigingen	Niet participeren	Wel participeren

In een nadere toelichting worden alleen de PAR en de wijkplatforms genoemd met een nadere uitwerking van hun domein. Onduidelijk is waarom dit wordt gedaan en wat dus de toegevoegde waarde is.

Met de indeling van de onderwerpen en de toewijzing aan inwoners en organisatie wordt een complexiteit geïntroduceerd die niet nodig. De vraag die zich dan opdringt is deze: tot welke categorie of soort horen de onderwerpen opgenomen in de onderstaande tabel.

Dit leidt tot een onnodig debat. Wat beter werkt is per onderwerp te bekijken wie (stakeholders) een verbinding met het vraagstuk hebben. Of het nu om een vraagstuk op buurtniveau gaat, op gemeenteniveau of zelfs een gemeente overschrijdend niveau gaat.

De biomassacentrale	Het beleidskader sociaal domein
Uitvoeringsplannen sociaal domein	Verordening sociaal domein
De omgevingsvisie	Uitvoeringsplannen omgevingsvisie
De detailhandel structuur	De woonvisie
Het beleid handhaving en veiligheid	Uitvoeringsplannen beleid handhaving en veiligheid
Het vervoersbeleid	De herinrichting van de Zuidplaslaan
Het gezondheidsbeleid	Uitvoeringsplannen gezondheidsbeleid
Vitaal sportbeleid	Beschermd wonen in Waddinxveen
De economische visie	Uitvoeringsplan economische visie

Advies

1. *Ga uit van de samenleving en dat elk in beginsel onderwerp een diversiteit aan stakeholders binnen de samenleving raakt.*
2. *Maak duidelijk dat een stakeholder analyse de basis vormt om te bepalen wie meedoet in het participeren en de wijze waarop dit plaatsvindt gezien de aard van het onderwerp.*
3. *Ga er bij de stakeholder analyse van uit dat elk onderwerp vanzelf een plek vindt of anders gezegd een organisatie of organisaties bereikt die zich met dat onderwerp willen bezighouden. Waddinxveen is rijk aan organisaties in de burgersamenleving en in de markt die dit met elkaar kunnen organiseren.*
4. *Bewaak dat er geen stakeholders buiten de boot vallen die moeilijker bereikbaar zijn. Voorkom (onbedoelde) uitsluiting.*

6.3.3 Het samenvattend model

Het samenvattend model bouwt voort op de soort projecten en beleid en koppeling daarvan aan de inwoners en partners. In het schema lijkt het erop dat alleen de wijkplatforms samen mogen "signaleren", "doen" en "leren". De organisaties die betrokken kunnen of zouden moeten worden gaan echter veel verder dan de wijkorganisaties en de PAR. Zoals het nu in de leidraad wordt neergezet mogen anderen niet meedoen. Voor de goede orde zij opgemerkt dat de PAR ook een rol speelt bij de evaluatie van beleid. Dat wordt niet in het stroomschema vermeld. Er wordt ook niet vermeld dat de PAR ook ongevraagd adviezen kan geven.

Beleidsprocessen verlopen niet lineair en volgens structuren. Dit geldt ook voor processen met betrekking tot projecten. Burgers, (medewerkers van) organisaties, vrijwilligers, ambtenaren en ondernemers zwermen rond vraagstukken die hen raken. Organisaties worden doorlaatbaar, leiderschap is verdeeld over verschillende mensen en ook gemeentegrenzen, landsgrenzen zijn steeds meer fluïde. Onderwerp als de klimaatverandering en migratie zijn daar een voorbeelden van. Daarop aansluiten en meedoen met zinvolle en betekenisvolle vormen van participatie is de uitdaging voor de toekomst. De inhoud staat centraal en samen met een gedeeld en veilig proces dat leidt tot resultaten waar de deelnemers aan het proces zich in kunnen vinden.

Advies

1. *Maak duidelijk dat de organisaties die worden genoemd alleen bedoeld zijn als voorbeelden en dus geen limitatieve opsomming vormen.*
2. *Maak duidelijk dat in beginsel de inwoners en de organisaties in de samenleving een rol kunnen spelen in elke fase van het model en daarnaast bij zowel het uitwerken van beleid als het doen projecten.*

6.3.4 Overheidsparticipatie

Zoals verwoord in paragraaf 4.4. Zal het nodig zijn om een onderzoek te doen de wijze waarop de eerdergenoemde trajecten zijn verlopen. Belangrijk hierbij is hoe de rol van de gemeente is ervaren door de betrokken inwoners en organisaties. Op basis hiervan kan een beeld worden gevormd wat de eisen zijn aan overheidsparticipatie voor de gemeente en daarnaast de inwoner en ondernemingen. De gemeente zit dan immers niet meer aan het stuur maar moet dienstbaar zijn. De uitkomsten van de onderzoeken zoals voorgesteld in paragraaf 4.4 vormen de basis om participierend te komen tot de spelregels met betrekking tot overheidsparticipatie.

7 Strategie

7.1 Wat doen wij om er te komen?

De uitwerking van de strategie is te abstract en te statisch. Kan samenlevingsparticipatie dé manier van werken worden? Of moet het gekoppeld zijn aan bepaalde inhoudelijke kwesties in plaats van aan alles? Net als bij andere onderdelen van de leidraad staat het belang van het gemeentebestuur centraal in de wijze waarop de drie doelstellingen zijn geformuleerd. Het gaat voor het gemeentebestuur om het gebruik maken van de kennis en kunde van inwoners en partners en niet in het minst dat deze inwoners en partners vervolgens begrip hebben voor de afwegingen die worden gemaakt. Zonder een daadwerkelijk inzicht in de trends in de Waddinxveense samenleving en een gedeeld idee over de toekomst van onze gemeente blijft het allemaal lastig.

Advies

1. *Maak per concreet onderwerp duidelijk wat de concrete meerwaarde van samenlevingsparticipatie voor de overheid en voor de groepen uit de samenleving die het raakt is. Begin met het gezamenlijk formuleren van de verwachtingen die erover en weer zijn, zodat het speelveld met betrekking tot het specifieke onderwerp duidelijk is. Wees er als overheid van verzekerd dat alle groepen in beeld zijn. Ook die, welke niet gewend zijn om te participeren, en geef ook hen de ruimte om mee te doen.*
2. *Zorg voor een transparant inzicht in de belangen die elke groep heeft. Werkelijke participatie is een dialoog waarbij die belangen met elkaar worden besproken. Nu is alleen het overheidsbelang/de overheidsdoelstelling verwoord.*

7.2 Strategie: strategische keuzes, doelstellingen, veranderthema's en uitvoeringsacties

Er worden vier veranderthema's nader uitgewerkt in te realiseren doelen en de uitvoeringsacties die daarvoor nodig zijn. Alle uitvoeringsacties richten zich op de rol en de werkwijze van het gemeentebestuur en de ambtelijke organisatie. Op welke wijze samen met de inwoners en de organisaties in de samenleving gekomen wordt het uitwerken en komen tot de samenlevingsparticipatie wordt niet gespecificeerd. Onduidelijk is wat er dus moet gebeuren om **samen** de participatiesamenleving te realiseren.

Advies

1. *In aansluiting op het advies bij paragraaf 7.1: Bepaal per onderwerp samen met de betrokken groepen welke bijdrage er verwacht wordt van iedereen die aan de dialoog deelneemt. Dit is de fase na de afbakening van het speelveld, in feite gaat het om de bepaling van de spelregels en de verwachte inzet van de deelnemers aan het spel.*
2. *Maak per onderwerp duidelijk wat het gemeentebestuur investeert in de participatie van de samenleving om te komen tot een gedeeld resultaat.*
3. *Maak ook duidelijk wat er daarna met het resultaat gebeurt. Wat is de stap naar het samen doen?*

8 De antwoorden op de vragen

Vraag 1

In de Leidraad Samenlevingsparticipatie wordt de beweging gemaakt van informeren van inwoners en partners (vroeger) via meedenken en meebeslissen door inwoners en partners (nu) naar samen doen door inwoners, partners en overheid. Om de beweging te maken is de kerngedachte “samenlevingsparticipatie: a way of work” geformuleerd. Zorgen deze beweging en de kerngedachte samen met de doelen en nadruk op “samen weten, samen denken en samen beslissen” er volgens u voor dat we de juiste stappen zetten op het gebied van samenlevingsparticipatie?

Antwoord

In beginsel luidt het antwoord “ja”, waarbij opgemerkt dat de uitwerking van de genoemde onderwerpen in de leidraad nog onvoldoende duidelijkheid geeft. Ook ligt het accent op de activiteiten en belangen van het gemeentebestuur en niet bij “what in is for me” voor de inwoners en de organisaties in de samenleving.

Vraag 2

In de Leidraad Samenlevingsparticipatie komt u rol als Participatieadviesraad aan de orde. De positiebepaling van de PAR is gebaseerd op de verordening Participatie adviesraad sociaal domein zoals in 2015 vastgesteld. Hoe verhoudt deze positiebepaling zich tot uw huidige werkzaamheden?

Antwoord

De PAR is het adviesorgaan van de gemeente. De positiebepaling in de leidraad geeft geen volledig beeld van de positie en rol van de PAR. De PAR kan ook betrokken worden bij het evalueren van beleid. Daarnaast kan de PAR een ongevraagd advies uitbrengen aan het gemeentebestuur over in elk geval de onderwerpen binnen het sociaal domein of daaraan raken of verbonden zijn.

Bij samenlevingsparticipatie staat de samenleving niet in de rol van adviseur, maar in die van partner van de gemeente. Samenlevingsparticipatie is iets wezenlijk anders dan advisering door de PAR. Beide zaken moeten ook goed van elkaar gescheiden worden. Het beeld kan en mag niet ontstaan dat de PAR het orgaan voor samenlevingsparticipatie is.

Ook in dit advies oefent de PAR haar rol van adviseur uit. Bij ongevraagde advisering blijft de PAR in haar rol als adviseur.

Vraag 3

De grote uitdaging voor de komende jaren ligt op het ontginnen van het terrein van de overheidsparticipatie. Als PAR hebt u nieuwe werkgroep Participatie in het leven geroepen. Welke rol ziet u weggelegd voor deze werkgroep als het gaat het ontwikkelen van overheidsparticipatie?

Antwoord

Opgemerkt moet worden dat de werkgroepen binnen de PAR tijdelijke constructies zijn, gericht op het uitbrengen van het gevraagde en ongevraagde advies. Als de PAR om advies wordt gevraagd met betrekking tot het onderwerp overheidsparticipatie, dan zal de PAR hierop ingaan en als eerste vaststellen of de PAR voldoende deskundigheid van binnen en buiten de PAR bij elkaar kan brengen. De uitkomst hiervan bepaalt of de PAR op de vraag ingaat. De bereidheid daartoe is bij de PAR aanwezig één en ander ook afhankelijk van de reactie van het college op dit advies.

9 Tot Slot

Dit advies is tot stand gekomen met inzet van de werkgroep Participatie: Bram Abels (voorzitter), Bep Vermeij, Anja Dijkhuizen (voorzitter Wijkplatform Bomenwijk/Groenswaard), Lottie van den Berg (Wijkplatform Bomenwijk/Groenswaard), Marjan Stoffers, Hugo Slootjes (Wijkplatform Zuid-Oost), Dit van 't Spijker (PAR, kamer Zorg en Welzijn) en Aad van Holsteijn (voorzitter PAR).

Beoordeeld door de voorzitters van de verschillende kamers.

Wij vertrouwen u met het bovenstaande van advies te hebben voorzien en zijn gaarne bereid tot nader overleg.

Hoogachtend,

Aad van Holsteijn
Voorzitter PAR